

Alte Drucke

Pavli Castrensis In ... Codicis Partem Patauinae Pr[a]electiones, Francisci Curtij, multorumq[ue]; qui hactenus Doct. incubueru[n]t Appendicibus ...

Paulus <Castrensis>

Lugduni, 1553

Finium regundorum. Rubrica.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-150729

tuoratur, & postea dotem recuperauerat, deinde veniens ad mor-
tem, instituit ipsam in dimidia, & fratrem ipsius testatoris in al-
tera dimidia: ille frater vult qd omnia bona aequaliter diuidatur.
Sed vult trahere dotem suam praeipuum, & cetera aequa-
liter diuidere: ille frater contradicit, quia ipse nullum auantagium
habet ante partem. vnde nec filia debet habere. ar. casus. s. proxi-
me dicit. qm esset instituta filia non nupta, quae non habebat do-
tem. Imperator determinat pro filia postquam succedit cum extra-
neo. non cum fratribus, vel fororibus. & est casus singularis qui
determinatur in ver. [Sinautem extranei.] Sed pone quartum cir-
ca primum casum qd dos recuperata erat maior quam dos alte-
rius nuptae: puta mille. & illa nupta non habebat nisi quingenta,
et vidua rehaebat ante partem mille: certe non: sed quingenta.
& alia quingenta diuidentur aequaliter. & iste est quartus casus
in ver. [Si tam minus &c.] Sed pone quintum econuerso quod
dos recuperata erat minor: quia quingenta, dos alterius maior,
quia mille: an ista vidua recuperabit mille. vt sit aequalis cum so-
rore: certe non: sed quingenta tantum quae fuerunt recuperata.
& altera habebit suam dotem praeipuum ante partem. & iste est
quintus casus in ver. [Illo proculdubio.] nec tenebitur eam co-
ferre. & quae dicta sunt in filia quo addotem. locum habent in filio
quo ad donationem propter nuptias datam a patre, & recupera-
tam. Item quod est dictum in dote data a patre, locum habet etiam
in dote data ab extraneo contemplatione patris. quia etiam illa
est profecticia. Sed vltimo queritur. quid si fuit data a matre,
vel a materno? & ad eum vel eam reuerfa, quia fuit stipulata
sibi reditibus non reuerteretur ad eum: quia tunc ferretur dota-
re, sed ad ipsam filiam. l. j. §. accedat. j. de rei vxo. acti. an habebunt
hocum praedicta, si erat alia filia pro qua mater dederat dotem? Rn
datur qd sic: & id in aucto paterno, vel proauo, vel aucta paterna.
qd est singulare secundum Bal. & iste est casus vltimus huius. l. in
regulis val. de. Sed pone extra tex. quod pater fuerat stipulatus
sibi dotem restitutam: antequam dotem recuperaret mortuus
esset, an propter istam stipulationem inter omnes haeredes diuide-
tur pro haereditarijs portionibus: an autem transibit ad illam so-
lam filiam viduam, vt sic illa dotem recuperare possit? Ista quae-
stio formatur in l. j. §. videamus. j. de rei vxo. acti. Constat enim
q si stipulatio non interuenisset morte patris antequam dos esset
recuperata, actio de dote consolidaretur in ipsam filiam: etiam si
pater pro se obtinisset sententiam. & non exegisset dotem. vt l.
in marito. §. si. ff. iol. ma. an ergo stipulatio facit cessare hanc con-
solidationem, sicut faceret cessare ex actio? longa fuit dubitatio
antiquorum. Bar. examinat in l. post dotem. fol. ma. ff. Et dicit ef-
fe distinguenda tria tempora. s. forum, seu veterum iurium. & se-
cundum illa talis stipulatio faciebat cessare consolidationem, quia
per eam pater sibi soli appropriauerat actionem: in tantum qd fi-
lia nullam habebat communionem: & dicit hoc probari per l. j. §. j.
de col. dot. Secundum tempus fuit huius. l. secundum qd ipse deter-
minat qd ex actio dotis non faciat cessare consolidationem: quia fi-
lia debet retrahere dotem exactam sicut si exacta non fuisset, qm erat
alia foror: qm similem dotem habeat, similiter nec stipulatio facit cessare
consolidationem. imo actio competens ex ista stipulatione non deficiet
in ois haeredes: sed in filia tantum p ista. l. eo casu quo dotem recupe-
rata debebat habere praeipuum. non alter: sed tunc diuidetur inter he-
redes. Est tertium tempus athen. sed qm ius j. de rei vxo. ac. secundum qd
pater hodie non recuperat simpliciter, sed cum onere dandi p eadem fi-
lia in secundo matrimonio: & sic dos recuperata non confunditur cum alio
matrimonio. id videtur qd indistincte consolidetur in ipsam filiam: etiam
si sunt alij filij, vel filiae q non habebant similem dotem, vel donationem
propter nuptias: quae oia plene examina p eum in d. l. post dotem. in fi-
liis. & facit magnu festu de ista. l. Quarit hic primò extra gl. quid si
pater decessisset intestatus, qd erit in primo casu huius. l. qm
erat alia soror nupta, q habebat dotem? Rndeo tunc cessaret disposi-
tio huius legis: quia filia nupta tenet conferre dotem suam. ergo filia non
detrahet suam ante partem, quia cessat inaequalitas: & hoc videtur
sentire litera in ver. [Sinautem.] In si. dñs dicit. [& haec qd, si inter
fratres patris copositu sit.] Quasi dicat si nullu copositu.
In cotrariu facit. qm adhuc inaequalitas remanet: quia quousq copo-
situm matrimoniu sororis, ista vidua de dote sororis nihil habet: li-
cet speret habere so. ma. & tñ filia nupta statim habet partem de do-
te viduae: sed hoc contingit propter casu cotingentiā. Nam & in
ver. [Illo proculdubio.] est dare inaequalitatem. & tamen tolera-

tur. quia vltra terminos huius legredi non debemus. Item quae-
ritur pro declaratione glo. quae est in ver. [Sinautem extranei.]
super ver. [omnimodo.] de tribus. primò quid vult dicere litera.
qd quando filia vidua est instituta cum extraneis, omnino habe-
bat praeipuum suam dotem. quidam (quos refert glo.) intelligit
tex. quando ista filia vidua est instituta cum extraneo. vel etiam cum
alio filio, vel sorore, quae nullam dotem habebat: & tunc propter
mixturam extranei debeat rehaere suam dotem praeipuum, li-
cet si extraneus non esset institutus, non rehaeret. vt in ver. [Sin
autem nihil.] & sic institutio extranei nocebit alteri filiae, quae nul-
lam dotem habet glo. non approbat: quia hoc est inconueniens: ideo
intelligit glo. qm est instituta cum solo extraneo. & dicit qd vult di-
cere qd licet extraneus nihil habeat vltra suam partem hereditatis,
filia oino nihil habebit: quia priuilegiu huius l. bene competit sibi
indistincte contra extraneu: non contra fratrem, vel sororem. Sed
tunc querit. qd si est instituta vna cum extraneo, & cum alia soror,
quae nullam dotem habet? glo. rñdet totum econuerso, ad id quod
primi dicebant. s. qd isti extraneo proderit institutio alterius filiae.
& habetur perinde ac si viduam cum altera non nupta dñtaxat
instituisset. vt sic vidua non detrahat suam dotem, nec habeat lo-
cum iste ver. [Sinautem extranei.] & sic institutio alterius filiae
proderit extraneo: quia si non fuisset altera filia instituta, bene de-
trahisset aduersus extraneum, sed nunc per filiam non detrahit.
facit l. si. ad Tertul. tex. reprobat. hoc arg. l. hac consultiissima. §.
ex imperfecto. j. de testa. vbi institutio filij non prodest extraneo,
si non fuit seruata solennitas: sed prodest soli filio. ad hoc l. fin. s.
fam. ercil. dicit hic Cy. quod pro rata detrahet. s. aduersus extra-
neum, & non aduersus sororem. & idem dici potest secundum
Bal. si fuit instituta cum duabus alijs fororibus, quarum vna ha-
bebat dotem: altera non, vt detrahat aduersus habentem, & non
aduersus non habentem. Tertio queritur. an hodie in quantum
loquitur factio testamento. l. ista sit correctio per athen. ex testa-
mento. j. de colla. Rñ. in hoc est correctio. quia praesupponit quod
tunc non fiat colla. quod hodie non est verum per illam athen.
sed eo casu quo etiam hodie non fieret, quia testator ita expressè
disposuisset: stat firma dispositio huius l. quantum ad hanc percep-
tionem. Cetera vide hic per Bal. qui examinat hic qualdā qo-
nes. quae tanguntur per Barto. in l. post dotem. folu. mari. & lo-
quitur satis subtiliter, licet eius dicta possint probabiliter in quibus-
dam impugnari: sed nimis esset longum. Non sunt alia.

Finium regundorum.

Rubrica.

LEX

I.

Regionem. Pot quis in fundo suo muta-
re terminos antiquos, & po-
nere nouos pro libito voluntatis: & si postea ali-
qua parte vendidit inspicuntur noui confines:
non veteres. h. d. Et qm emptor sciebat mutationem:
sed credebat venditorem non potuisse mutare,
quia supine creditur, & erratur: ideo sibi imputet. Et pone casum
qd quidam tenebat suum fundum diuisum gratia vberioris cul-
turae: & vnam partem appellabat certo nomine, quae continebat
ponamus x. iugera: & alteram partem appellabat alio nomine, quae
continebat viij. iugera. postea mutauit illos terminos, & voluit qd
istae partes essent aequales. & qd quaelibet contineret nouem iuge-
ra, postea vendidit illam partem quae prius continebat x. iugera,
non facta aliter mentione de terminis, emptor volebat habere x.
iugera, credens qd venditor non potuisset mutare. hic determina-
tur contrarium. quia debet habere nouem, inspectis nouis termi-
nis qui potuerunt pro libito voluntatis mutari. facit l. si quis duas.
ff. communia praedio.

Si ago rei uendicatione contra te ad fundum terminatum per nomina vicinorum,
qui ei cohaerebant tempore quo pater meus emuit, & tu dicas quod non est ille de quo
loquitur instrumentu, quia non habet illas cohaerentias, quomodo mihi provideatur?

LEX

II.

Vecessionum. Varietate successorum &
consensu dominorum pos-
sunt agrorum termini mutari. h. d. Barto. Et pot poni in
vno praedio qd dñs gratia vberioris culturae tenebat
terminatu certo modo, vt in casu l. praec. quia si decedat pluribus
haeredibus relictis, possunt terminare alio modo: sicut etiam ille

Pauli de Castro Prima super Codice.

dn̄s poterat. ut ibi: & tunc stabitur terminis novis. non antiquis; nisi de ista novitate nō cōstaret. pōt etiā intelligi in duobus prae-
dijs vicinis. inter quos erant termini. ut cōsensu vicinorū seu do-
minorū possint illi termini mutari & sic occupari. & de prae-
dio vnius alteri dari. praestita tamē aestimatione. ut no. in l. proxima.
† In glo. que incipit. [scilicet.] Sed pone nō sunt mutati termini.
sed nomina vicinorū. puta pater meus emit prae-
dictū iugerū. cui ab vno latere coherbat talis: ab altero talis: tu possides istud
prae-
dictum. ago contra te rei ven. & produco illud instrumentum.
tu dicis qd istud prae-
dictū qd possides non est illud de quo loquor
instrumentū: quia non habet illas coherē-
tias. queris quomodo
mibi pūdeatur? Rōdo debeo facere mibi articū seu caput.
lū qd illud prae-
dictum quod possides est illud idē qd continet
instrumentū. quod olim habebat tales coherē-
tias. hodie non: qd
sunt mutata. ut no. Bar. in l. demonstratio. ff. de condi. & demon-

Querimonia dicitur mota per solam porrectionem libelli. sed questio non dicitur
nisi post litum contestatam.

Possessio an possit isto modo probari quod feci arari. seminari. & coli tale prae-
dictū per tot annos. licet non dicam vel non probem quod fructus perceperim. & an in posses-
sione domus sufficiat probare receptionem pensionis

LEX

III.

Iquis. Si alter ex dn̄is vicinorū prae-
dictorū cōque-
rat quod vicinus (urbatis terminis) occu-
pavit de prae-
dicto suo. primò inspicit quantum ipse con-
querens possidet: secundò quantum possidere debet: &
sic de proprietate. quibus repertis mittit agrimensor. qui debeat ter-
minare. put. exigit rei veritas. quae terminatio in cōtumacia vici-
ni poterit fieri etiā lite non conte. hoc dicit. secundū intellectum
docto. In tex. ibi. [prius possessionis questio.] dicit hoc ut sciatur
cui incumbat onus probandi in proprietate. ff. de acqui. pos. l. ex-
troversa. Si ergo possides de meo. incumbit mibi onus pro-
bandi quantum sit meū qd occupas. nō autē tibi qd iuste teneas.
nisi post fundatā intentionē meā. ut l. siue possidetis. j. de proba.
In tex. ibi. [huiusmodi litigii terminetur.] s. proprietatis. In gl. j.
ibi. [actor agit finitū regundorū.] supple cōquerendo qd per vi-
cinū fuerūt turbati termini antiqui. & occupatū de prae-
dicto suo:
vñ petit reponi terminos in pristinum statum. & sibi restitui oc-
cupatum. † In alia glo. super verbo. [querimonia.] No. istā gl. cū
alia gl. si. qd querimonia dicitur mota per solā porrectionē libelli:
sed questio nō dicitur nisi post litē cōte. qd est notandū qn̄ aliquis
pmisit ius poena nō mouere questionem vel querimonia. ut in
currat poenam eo ipso qd dedit libellum. propter verbū querimo-
niam. de hoc vide per Bar. in l. amplius non petitū. ff. rē ra. habe.
Quid de eo qui pmisit nō venire cōtra. qualiter dicitur cōtraue-
nire. dicit ut s. de transa. l. si quis maior. quia per solā interpellatio-
nē iudicis. vel per supplicationē datā principi de causa cōmittit.
da. † In alia glo. sup verbo finitū. ibi. [quia feci seminari terrā. &
arari. & coli.] Et Bal. no. istā glo. qd possides isto modo pōt. pba-
ri qd feci arari. seminari. & coli tale prae-
dictū per tot annos: licet
nō dicā vel non pben qd fructus perceperim. qd esset singulare
si esset verū: non pbarem possessionem domus qd ipsam locave-
rim per tot annos. nisi probarem receptionē pensionis. ut in c. in
ter dilectos. de fide iustr. & no. in l. qui vniuersas. §. quod per co-
lonū. ff. de acqui. pos. quia in locando modica vertitur industria.
nec res ipsa rangitur: non sic in arando & seminando. perceptio
ne verò fructuum clarū est qd probat possessio. & etiā presūmif
dominū: quia talis actus pertinet principaliter ad dominū. ut
l. Titia. ff. de sol. † In glo. si. ibi. [alias non posset diffinitivē proce-
di.] dicit Bar. qd istud non posset esse verū. vbi contra contumā-
cem posset prouideri permissionē in pos. ex primo decreto. aliās
ne prouisio deficiat potest perueniri ad diffinitivā lite non cōte.
ut in aut. si oēs. s. si minor se ab here. absti. Sed si peto ponē termi-
nos inter prae-
dictū meum & tuum. nihil peto à te. sed à iudice: vñ
si es contumax. iudex non posset nec deberet me mittere in pos.
fundī tui. vel alicuius partis. quia hoc non peto: & ideo poterit
venire ad diffinitivā lite non contest. & in tui absentia. non sic
si peterem te condemnari ad relaxationem eius quod possides
de meo: quia tunc in tui contumaciam essem mittendus in pos.
eius quod peto ex primo ex decreto. l. consentaneum. j. quomo-
do & quando iudex. Tene menti.

Statutum quod si aliquis voluerit aliquam uolentem corrumpere. puniatur poena
mortis quod talis propter solum iussum seu voluntatem sine alio. nō incidat in poe-

nam statuti.
Quilibet debet stare contentus suo. & non ex petere alienum. nec etiam concupiscere.

LEX

III.

Iconstiterit. Qui post litem conte. aliquā
thoritate. poena hic contenta puniatur. hoc dicit. Et est
vna de constitutionibus punientibus inuasores. qui
enumerat glo. in l. extat. ff. quod me. causa. & Goffre. ipsam com-
mendat inter constitutiones praedictas in suo opere libellorum.
vnde pone casum qd ego dicebam te vicinum occupasse de pre-
dio meo duo iugera. & fines antiquos turbasse. & post litem con-
testa. non expectata sententia propria auctoritate occupasse. si
falsum erat quod occupasses indebitē. quia erant tua illa duo iu-
gera. punior ut hic continetur. Et si indebitē occupaueras. qui
pertinebat ad me. ego cado à iure meo. ut dicit l. extat. Iste tamē
casus non ponitur hic. In tex. ibi. [usurpare voluisse.] id est vo-
luntariē occupasse. quia per solam voluntatem sine factum non
puniatur. simile. ff. de rerum diuisio. l. fina. † Et est argu. quod si
statutum dicat quod si aliquis voluerit aliquam violententer cor-
rumpere. puniatur poena mortis. quod intelligatur de illo qui actum
liter corruperit voluntariē quod ad se. sed violententer quod ad al-
terum. & quia propter solum visum seu voluntatem sine actu
non incidet in poenam statuti. argumen. in l. j. §. si. ff. quod quisq;
furis: quia non afficit conatus si non sequatur effectus. † In tex.
ibi. vnusquisq; contentus suo &c. No. istum tex. moralem quod
quilibet debet stare contentus suo. & non ex petere alienum. sed
nec debet concupiscere secundum legem Moysaycam. quae dicit
quod nec uxorem. nec seruum. nec asinum alienum cōcupisce-
re quis debet. nec agrum. Oppo. quod ista l. sit superflua. per l. si
quis in tantam. infra vnde vi. Solu. plures sunt differentiae inter
istam & illam. quod dicit ut in glo. Alia duae glof. sequentes sunt
expeditae per id quod dixi supra. Non sunt alia.

Statutum quod ille qui habet prae-
dictum xliij. camporum iuxta prae-
dictum aliorum. possit ingrossare prae-
dictum suum. petendo illum compelli aliam
dum prae-
dictū quatuor camporum. an si sit ultra quatuor. pro quarta vel quinta
se unus campus cesset dispositio statuti

LEX

V.

Vinq; pedum. Etiam pro modica oc-
tatione. & pro vili ceptu
terrae. redditur hoc iudicium. hoc dicit. Si ergo con-
queratur quod tu vicinus turbando terminos occu-
pasti quatuor vel quinque pedes de prae-
dicto meo: & ideo petebam
poni terminos in pristinum statum. ut erant olim. non debeo
diti. sed tibi competeat exceptio. quae vocatur praescriptio. qd
de tam modico non poteram conqueri. per hanc l. statuitur con-
trarium. & sic simile in l. & in maioribus. infra de appella. & sic
pro modico potest proponi iudicium ordinarium. quod est lo-
cundum ius commune. sed extraordinarium preter ius commu-
ne. secus. in l. scio. ff. de restitutio. in integrum. & quod nota. l. si
propriarius. ff. de damno infecto. quod de modico non est
curandum. quando per hoc receditur à iure speciali. & acceditur
ad ius commune. Idem si erat ordinarium. tamen odiosum
in actione de dolo. quae non datur pro modico: vel l. prima. vñ
ad duos aureos. ff. de dolo. Faciunt praedicta ad questionem
quā habui de facto hoc modo. † Dicit statutum huius ciuitatis
quod ille qui habet prae-
dictum xliij. camporum iuxta prae-
dictum aliorum. possit ingrossare prae-
dictum suum. petendo illum compelli ad vendendum prae-
dictum quatuor cam-
porum. dummodo non sit ultra quatuor campos. pone ergo qd
est ultra quatuor. pro quarta parte vnius campi. vel quinta. vñ
propter tam modicum cessabit dispositio statuti: videtur quod
sic: quia quando receditur à iure speciali. & acceditur ad ius co-
mune. non est curandum de modico: ut l. scio. ff. de restitutio. in
integrum. hic receditur à statuto: quod est de iure speciali. & ac-
ceditur ad ius commune: quo nullus compellitur rem suam vñ
dere. super ista questione ego consului. sed nunc non bene reme-
dor. Questio terminorum turbatorum non tollitur longo tem-
pore. sed longissimo. hoc dicit. dicitur ergo sic quod si occupasti
de meo. turbando. licet possideres longo tempore. non praescribitur
contra me. quoniam possim agere hac actione. Et ratio huius
ius est. quia occupans de alieno non habet titulum. ergo &c. ut
l. nullo. supra de rei vendicatio.

Deco